

Soedanese mensenrechtenadvocaat in Kampala

Terugkeer te gevaarlijk, nieuw conflict broeit

De Soedanese mensenrechtenadvocaat Abdelrahman El Gasim werd verdacht van spionage, samenzwering tegen de staat en het vervalsen van rapporten om het bewind van president Omar Al Bashir voor het Internationale Strafhof te brengen. Hij werd vrijgesproken en ontvluchtte het land. 'Volgende keer hangen ze me op.'

Tekst: Tatiana Scheltema

Het begon met hinderlijk volgen door een rode Mitsubishi pickup truck zonder nummerplaten. Zijn telefoon werd afgeluisterd en hij ontving dreigtelefoontjes. 'Ze zeiden of niks, of dingen als "je bent bijna dood." Abdelrahman El Gasim deed aangifte maar kreeg alleen te horen dat hij maar beter kon oppassen.

Op 30 oktober 2010 werd hij met zeven journalisten van het Darfurianse radiostation Dabanga opgepakt door de Soedanese Nationale Inlichtingendienst (NISS) en drie dagen lang gemarteld.

'Ze sloegen ons met stokken, bedreigden ons met pistolen. En ze blinddoekten ons, lieten ons een heel eind lopen en zeiden: "nu gaan we je begraven."'

Mensenrechtenactivist El Gasim is in Soedan zeer bekend vanwege zijn werk voor slachtoffers van de genocide in Darfur; daarnaast onderhoudt hij goede contacten met internationale organisaties. 'Na drie dagen kwam er een campagne op gang: de Amerikaanse en Franse Ministeries van Buitenlandse Zaken en zelfs de Veiligheidsraad protesteerden tegen onze behandeling. Toen hield het martelen op.'

Toch bracht El Gasim de volgende zes maanden in volle beperkingen door,

zonder bijstand van een advocaat. 'We werden aan handen en voeten geketend, omdat we zware criminelen zouden zijn. Op de misdrijven waarvan we werden beschuldigd staat levenslange gevangenisstraf of de doodstraf.'

El Gasim was net teruggekeerd van een conferentie van de VN Mensenrechtenraad in Genève over mensenrechtenschendingen in zijn land.

Maar tijdens zijn rechtszaak bleek de verdenking van samenzwering tegen de staat al veel eerder te zijn ontstaan. In 2008 bracht El Gasim een bezoek aan het Internationale Strafhof in Den Haag. Kort daarna vaardigde toenmalig hoofdaanklager Moreno Ocampo een internationaal arrestatiebevel uit tegen president Omar Al Bashir.

El Gasim zou rapporten en bewijsmateriaal hebben gefabriceerd die tot de vervolging leidde, wat hij ontkent: 'We zijn eenvoudige mensenrechtenadvocaten en geven rechtshulp aan slachtoffers van mensenrechtenschendingen. Meer niet.'

Inmiddels verblijft El Gasim in de Oegandese hoofdstad Kampala. Van daaruit opereren verschillende Soedanese verzetsgroepen - een publiek geheim. 'Ze doen soms invallen en komen dan snel terug. De spanning in Soedan loopt op: in het leefgebied van de Nuba's in het Noorden en ook het conflict in het Zuiden is nog niet voorbij. Zolang Bashir aanblijft, is een nieuwe oorlog heel goed mogelijk.'

